

FAKTA-ARK 25

KLIMA

Et stort energiforbrug – ved afbrænding af kul, olie og gas (fossile brændsler) – inden for blandt andet produktion og transport har været afgørende for at skabe den store økonomiske vækst de seneste 150 år. Men det har også ført til en stor udledning af CO2 og andre drivhusgasser i atmosfæren. Man taler om drivhusgasser og 'drivhuseffekten', fordi disse gasser - ligesom et drivhus – på den ene side lukker solens stråler ind, men på den anden side stopper varmen i at slippe ud igen. Kommer der flere drivhusgasser i atmosfæren, bliver mindre varme lukket ud af atmosfæren igen. Det påvirker klimaet og får temperaturen til at stige, så der sker en global opvarmning. På grund af den globale opvarmning kan der komme flere områder dækket af ørken, flere oversvømmelser og mere ekstremt vejr. Det kan betyde, at mennesker får sværere ved at leve i store dele af verden.

Dette fakta-ark handler om:

- **Global opvarmning**
- **Den danske indsats for grøn omstilling**

Global opvarmning – et globalt problem

Det er mere end 100 år siden, at man opdagede, at udledning af CO2 kunne give global opvarmning. Men dengang troede man, det først ville blive et problem om tusinder af år. Men det kom til at gå meget hurtigere, og nu ved man, at den globale opvarmning er et globalt problem.

Siden slutningen af 1800-tallet er temperaturen steget globalt med cirka 1 grad. Historisk er det en stor ændring på lidt over 100 år. Særligt de seneste årtier er det gået stærkt, og udviklingen ser ud til at fortsætte endnu hurtigere. FN forudsiger, at klimaet vil blive 2-5 grader varmere i 2100, end det var i 1800-tallet.

De sidste årtier har Danmark gjort meget for at reducere danskernes udledning af drivhusgasser. Det har betydet, at Danmarks udledning siden 1990 er faldet med cirka 20 procent, blandt andet fordi man har fået et mere effektivt energiforbrug, og fordi man bruger mere vind- og solenergi.

Men globalt er udledningen af drivhusgasser steget meget i samme periode – for Jordens befolkning vokser hurtigt, og flere får penge til at købe mere. Det kræver mere

produktion, og så lukkes flere drivhusgasser ud i atmosfæren.

Problemet kan derfor kun løses, hvis mange lande reducerer deres udledning, og derfor er et internationalt samarbejde nødvendigt. Verdens lande - ikke mindst i FN – har haft fokus på at løse problemet. Og man har lavet mange internationale aftaler, bl.a. Paris-aftalen i 2015, hvor næsten alle verdens lande har skrevet under på, at de vil være med til at reducere den globale udledning af drivhusgasser over de kommende årtier. Desuden har man aftaler inden for EU med højere ambitioner end Paris-aftalen.

Den danske indsats

De sidste år har klima været et vigtigt emne i dansk politik. I 2014 blev Klimarådet oprettet. Det skal rådgive – og vurdere – regeringens klimapolitik og komme med egne forslag. Klimarådet skal i sin rådgivning blandt andet have fokus på, at vi reducerer udledningen af drivhusgasser på en måde, så det ikke koster samfundet for mange penge og arbejdspladser.

I 2019 blev de fleste politiske partier enige om en ny klimalov. I klimaloven står der, at regeringen frem til 2030 skal reducere Danmarks udledning af drivhusgasser med 70 procent i forhold til 1990. Der står også, at Danmark skal være klimaneutral senest i 2050, det vil sige, at man i Danmark ikke må udlede flere drivhusgasser, end man optager. Efter klimaloven blev vedtaget, har Folketinget og regeringen lavet en række aftaler om, hvordan man kan nå målene.

Vejen til at nå disse mål skal gå via en 'grøn omstilling'. Den grønne omstilling handler om at stoppe med at bruge 'sorte' energikilder som olie og gas, der udleder mange drivhusgasser, og gå over til at bruge vedvarende og grønne energikilder, som for eksempel sol, vind og vandkraft. Disse energikilder kaldes 'vedvarende', fordi de ikke slipper op, og 'grønne', fordi de ikke udleder drivhusgasser, eller udleder meget færre drivhusgasser end de sorte energikilder. Vedvarende energi dækkede 35 procent af energiforbruget i Danmark i 2019 mod 6 procent i 1990. Så udviklingen går den rigtige vej, selvom der er lang vej endnu.

Af de vedvarende energikilder er især vindenergi vigtig i Danmark, som har haft vindmøller på land siden 1970'erne, og i 1991 fik Danmark verdens første vind-

møllepark på havet, Vindeby, ud for Lolland. I 2017 producerede vindmøller over 40 procent af Danmarks elforbrug.

Danmark arbejder videre på at udvikle vindenergien. Som det første land i verden har Danmark besluttet at bygge 2 energiøer frem mod 2030. Den ene energiø skal ligge på Bornholm. Den anden skal ligge ude i Nordsøen cirka 80 km fra Jyllands vestkyst. Den bliver danmarkshistoriens største og dyreste byggeprojekt og kommer til at koste 210 mia. kr. Man kan ikke transportere strøm fra vindmøller over store afstande, og man kan ikke direkte bruge strøm som brændstof i transportmidler (fx biler, skibe og fly). Øerne skal derfor opsamle og omdanne energien fra havvindmøllerne, så den kan bruges til transportmidler og til produktion af strøm. Det skal give strøm og varme til mange millioner mennesker i forskellige europæiske lande.

Danmark arbejder også på at få en mere effektiv opvarmning af boliger og på, at bruge grøn energi til denne opvarmning. Man stiller større og større krav til isolering af bygninger for at spare på energiforbruget, og man giver offentlig støtte til, at boligejere gør deres bolig mere klimavenlig, fx til at de udskifter deres olie- eller gasfyr med varmepumper.

Desuden ændrer man bilafgifterne, så de i højere grad fastsættes efter, hvor meget bilerne forurener. Danmark har allerede et system, der gør det dyrere at købe biler, som forurener meget, og billigere at købe biler, der forurener mindre. Fremover er det et mål, at der skal være mange flere biler, som kører på elektricitet (elbiler) frem for biler, der kører på benzin eller diesel.

Transporten er et af de områder, hvor Danmark endnu ikke for alvor har reduceret udledningen af drivhusgasser. Og en omstilling af transporten, blandt andet med mange flere elbiler, er ifølge Klimarådet nødvendig for at nå Danmarks klimamål.

Europa har hidtil købt meget olie og gas fra Rusland. Efter Ruslands angreb på Ukraine i 2022 er der også kommet mere fokus på, at den grønne omstilling gør os mere uafhængige af den russiske energi-forsyning, blandt andet så vi ikke støtter Ruslands økonomi, når vi bruger energi. Derfor er interessen for mere grøn energi vokset endnu mere.

Blandt andet har Danmark sammen med Holland, Belgien og Tyskland aftalt, at der frem mod 2050 skal bygges 10.000 nye vindmøller i Nordsøen, så der kan produceres ti gange så meget energi fra vindmøller som nu.

Vindmøllepark ved Amager Strand. Foto: Tue Schou Pedersen